

Stefan Wallin r ym.

Lakialoite laiksi yliopistolain muuttamisesta

Eduskunnalle

Korkea osaaminen, koulutus ja sivistys ovat olleet Suomen menestyksen perusta koko itsenäisyytemme ajan. Koulutus on myös Suomen tulevan menestyksen ehdoton avaintekijä. Meidän on panostettava osaamiseen ja koulutukseen menestyäksemme kansainvälisesti sekä säilyttääksemme kilpailukykyämme. Suomen tulee olla osaamisen, koulutuksen ja tutkimuksen kärkimaa. Korkea-laatuinen ja maksuton koulutus on tärkein edellytys sille, että kaikki kansalaiset saavat taustastaan riippumatta tasavertaiset mahdollisuudet elämässä menestymiseen.

Ennen eduskuntavaaleja nykyiset hallituspuolueet lupasivat, että koulutuksesta ei leikata. Nyt Sipilän hallitus leikkaa korkeakoulutuksesta ja tutkimuksesta erittäin rajulla kädellä. Leikkaukset kohdistuvat yliopistoihin, ammattikorkeakouluihin, Suomen Akatemiaan ja Tekesiin. Yliopistojen määrärahoista leikataan suoraan 50 miljoonaa euroa vuosittain ja lisäksi poistetaan ns. apteekkikompensaatio, jonka vaikutus on 30 miljoonaa. Ammattikorkeakouluilta viedään 25 miljoonaa euroa vuosittain. Yliopistoindeksi ja ammattikorkeakouluindeksi aiotaan jäädyttää vuoteen 2019 asti.

Helsingin yliopistolle ja Itä-Suomen yliopistolle aiemmin maksetun korvauksen suuruus on ollut Helsingin yliopistolle noin 30 miljoonaa euroa ja Itä-Suomen yliopistolle noin miljoona euroa. Apteekkimaksujen poistaminen on ollut osa Sipilän hallituksen opetukseen ja tutkimukseen kohdistuvia massiivisia leikkauksia, jotka vaarantavat koko suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan perustan. Apteekkikompensaation leikkaukset ovat rikkoneet yliopistojen välisen tasapuolisen ja perustellun kohtelun kriteereitä vastaan. Muutoksen yhteydessä ei esitetty mitään toiminnallista syytä, miksi käytännössä vain yhdeltä yliopistolta haluttiin leikata 30 miljoonaa euroa jo seuraavana vuonna. Päinvastoin, leikkaus kohdistettiin siihen yliopistoon, joka oli suoriutunut tehtävästään erinomaisesti kansainvälisestikin arvioiden.

Muutama vuosi sitten tehdyn yliopistouudistuksen keskeisenä periaatteena oli, ettei minkään yliopiston taloudellinen asema uudistuksen vuoksi heikkenisi. Tarkoituksena oli lisäksi kompensoida verovapauden menetys Helsingin ja sittemmin myös Kuopion yliopistolle. Näin myös tehtiin. Hallituksen nyt esittämä leikkaus on suuri muutos tähän periaatteeseen. Ehdotetut säästöt heikentävät Helsingin ja Itä-Suomen yliopistojen mahdollisuuksia suoriutua asetetuista tavoitteista ja yliopistolain velvoitteista. Kokonaisuutena ehdotettu muutos tarkoittaa varsinkin Helsingin yliopistolle merkittäviä taloudellisia vaikutuksia, mikä asettaa yliopiston eriarvoiseen asemaan muihin yliopistoihin verrattuna. Suomi tarvitsee kansainvälisesti kilpailukykyisiä ja arvostettuja yli-

Lakialoite LA 90/2016 vp

opistoja. Helsingin yliopisto on tällä hetkellä Suomen parhaiten menestynyt yliopisto ja kuuluu ainoana yliopistona Suomessa 100 parhaan yliopiston joukkoon maailmassa. Hallituksen säästötoimenpiteet heikentävät Helsingin yliopiston toimintaedellytyksiä merkittävästi. Ruotsalainen eduskuntaryhmä ei hyväksy hallituksen massiivisia koulutusleikkauksia.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

yliopistolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään yliopistolain (558/2009) 75 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1117/2010, siitä lailla 1707/2015 kumotun 3 momentin tilalle uusi 3 momentti ja lakiin, siitä lailla 1707/2015 kumotun 92 a §:n tilalle uusi 92 a § seuraavasti:

75 §

Helsingin yliopiston oikeudet ja omaisuus

Valtio korvaa vuosittain yliopistolle määrän, joka vastaa yliopiston apteekkiliikkeen harjoittamisesta saadun elinkeinotulon perusteella maksettua yhteisöveroa. Valtio korvaa lisäksi vuosittain yliopistolle määrän, joka vastaa yliopiston apteekkiliikkeestä suoritettua apteekkimaksua.

92 a §

Itä-Suomen yliopiston apteekkiliikkeen elinkeinotulosta maksetun veron sekä apteekkimaksun korvaaminen

Valtio korvaa vuosittain Itä-Suomen yliopistolle määrän, joka vastaa yliopiston apteekkiliikkeen harjoittamisesta saadun elinkeinotulon perusteella maksettua yhteisöveroa. Valtio korvaa lisäksi vuosittain yliopistolle määrän, joka vastaa yliopiston apteekkiliikkeestä suoritettua apteekkimaksua.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017.

Lakialoite LA 90/2016 vp

Helsingissä 21.10.2016

Stefan Wallin r
Joakim Strand r
Anders Adlercreutz r
Mats Nylund r
Eva Biaudet r
Mikaela Nylander r
Veronica Rehn-Kivi r
Thomas Blomqvist r